

ZENTSUKO DATU SOZIOLINGUISTIKOAK

Itsasondo

2021eko zentsuari dagozkion datu soziolinguistikoak argitaratu ditu Eustat estatistika-erakundeak. Erkidegoko datuak ez ezik, udalerrikakoak ere ematen ditu zentsuak. Txosten honetan jaso dira udalerriko emaitza nagusiak, eta aurreko aldietako zentsuetakoak ere bai, konparatu ahal izateko.

Datu horien lanketa sakonagoa prestatzen ari da UEMA, udalerrri euskaldunen eta arnaguneen egoera zein den jakiteko: datu soziolinguistikoaren eboluzioa aztertuko da eremuz eremu, eta beste aldagai estatistiko batzuekin gurutzatuko da, joera horien nondik norakoak interpretatze aldera.

Estatistika ofizial bateko emaitzak dira honako hauek. Inkesta bidez eta zentsuko datuak erabiliz kalkulatzen dira. Horrelako estatistika guztiek bezala, honek ere badu akats-tarte bat. Hortaz, udalerriko datuak orientagarritzat hartu behar dira, joerak ikusteko, ez emaitza zehatz eta itxi gisa.

EUSKARAREN EZAGUTZA

Lehen aldagai honek zera aztertzen du: udalerrian dauden biztanleek ba ote daukaten gaitasunik euskaraz hitz egiteko edo euskara ulertzeko. Hiru tipologia dira: euskaldunak, euskaraz ulertzeko eta hitz egiteko gai direnak; ia euskaldunak, euskara ulertzeko bai baina hitz egiteko gaitasunik ez daukatenak; eta erdaldunak, euskara ulertzeko ere gai ez direnak. Hona hemen udalerriko datuak:

	Biztanleak	Euskaldunak		Ia euskaldunak		Erdaldunak	
		Kopurua	%	Kopurua	%	Kopurua	%
1981	865	730	84,4	117	13,5	18	2,1
1991	632	524	82,9	45	7,1	63	10,0
2001	561	441	78,6	64	11,4	56	10,0
2011	637	473	74,3	101	15,9	63	9,9
2021	661	496	75,0	62	9,4	103	15,6

Euskararen ezagutzak behera egin du 40 urtean, 1981etik 2021era, -9,4 puntu; azken hamar urteei dagokienez, ezagutzak 0,8 puntu egin du gora. Erdaldunen ehunekoa hazi egin da 40 urtean, 13,5 puntu, eta azken hamar urteetan, 5,7 puntu handitu da. Ezagutzarekin lotuta kalkulatzen da udalerriko euskaldunen indizea (euskaldunak + ia euskaldunen erdiak); indize hori hartzen da kontuan UEMAn egoteko, eta % 70etik gorakoa izan behar du. Hau da udalerriko indizea: % 79,7.

LEHEN HIZKUNTZA

Hiztunak umetan zein hizkuntza jaso zuen etxean, hori da lehen hizkuntza (ama-hizkuntza ere esaten zaio). Transmisioarekin lotutako aldagaia da, beraz. Lehen hizkuntzak lotura izan ohi du gaitasunarekin eta erabilerarekin. Tipologia hauek daude: lehen hizkuntza euskara dutenak; euskara eta gaztelania, biak dituztenak; gaztelania dutenak; eta lehen hizkuntza beste bat dutenak.

	Biztanleak	Euskara		Biak		Gaztelania		Beste bat	
		Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
1991	640	488	76,3	32	5,0	110	17,2	10	1,6
2001	576	389	67,5	47	8,2	127	22,0	13	2,3
2011	680	353	51,9	85	12,5	216	31,8	26	3,8
2021	675	338	50,1	80	11,9	213	31,6	44	6,5

Lehen hizkuntza euskara dutenen ehunekoa jaitsi egin da 30 urtean, -26,2 puntu, eta euskara gaztelaniarekin batera ikasi dutenen ehunekoa, gora, 6,9 puntu. 1991ko zentsutik aurrera bildu da lehen hizkuntzaren aldagaia, eta hortik egin daitezke alderaketak. Lehen hizkuntza gisa euskara ez dutenei dagokienez, honako hau izan da bilakaera: gaztelania jaso dutenen ehunekoa hazi egin da 14,4 puntu, eta lehen hizkuntza gisara beste bat daukatenen ehunekoa, berriz, 5,0 puntu igo da.

ETXEKO ERABILERA

Datu honek adierazten du udalerriko etxeetan zein hizkuntzatan aritzen diren. Erabilera aitortua da, beraz, eta ezin da zuzenean konparatu kaleko erabilerarekin —beste era batera neurtzen da—. Etxeko erabileran ere lau tipologia ageri dira: hizkuntza nagusia euskara dutenak; euskaraz eta gaztelaniaz aritzen direnak; gaztelania nagusi dutenak; eta beste hizkuntza batean aritzen direnak.

	Biztanleak	Euskara		Biak		Gaztelania		Beste bat	
		Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
1991	640	454	70,9	54	8,4	126	19,7	6	0,9
2001	576	342	59,4	80	13,9	143	24,8	11	1,9
2011	680	330	48,5	118	17,4	219	32,2	13	1,9
2021	675	272	40,3	138	20,4	238	35,3	27	4,0

Etxeko erabilerari dagokionez, 30 urteko bilakaera azter daiteke, 1991ko zentsutik aurrera jaso baitira horri buruzko datuak. Euskararen erabilerari dagokionez, hau da joera: 30 urtean jaitsi egin da, -30,6 puntu. Euskara eta gaztelania erabiltzen dituztenen ehunekoak gora egin du, 12,0 puntu. Bi tipologia horietatik euskararen erabilera-indizea kalkulaturik, hau da emaitza 2021ean: %50,5. Etxean euskaraz aritzen ez direnei dagokienez, gaztelaniaren erabilerak 15,6 puntu egin du gora udalerriko etxeetan; azkenik, beste hizkuntza batzuetako jarduna igo egin da, 3,1 puntu.